

1944, október 23. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku čs. veľvyslanectvu v Moskve s pokynom, aby požiadalo sovietsku vládu o povolenie k príchodu delegácie SNR do Moskvy a o vyslanie splnomocneného sovietskeho dôstojníka k armádnemu veliteľstvu do Banskej Bystrice za účelom zlepšenia informovanosti sovietskych kruhov o udalostiach na Slovensku.

Tajné.

Delegace Slovenské národní rady podala zde vysvětlení, že SNR zamýšlela vyslat delegaci do Moskvy za tím účelem, aby poděkovala Stalinovi za pomoc Rudé armády. Chtěla tím docílit, aby pomoc byla zesílena, což se právě v nynější době stává krajně naléhavým. Požádej tudíž jménem vlády o svolení, aby delegace SNR mohla do Moskvy za uvedeným účelem přijet. Za stejným cílem tlumoč sovětské vládě přání čs. vojenského vedení na Slovensku, aby k němu byl delegován Rudou armádou vyšší sovětský důstojník s dostatečnou pravomocí, aby mohl nejen informovat operující sovětskou armádu v blízkosti, tedy to, co činí spojovací důstojník generála Koněva nyní, nýbrž aby mohl dávat správné informace do Moskvy pro nutnou pomoc našim na Slovensko. Vojenské vedení na Slovensku, jehož jménem stejně jako jménem SNR toto přání delegace vládě tlumočila, očekává od vyslání takového pověřence zvýšenou pomoc Rudé armády. Pověřenec bude mít také možnost na místě vidět, že eventuelní pomoc západních spojenců, o níž zde delegace SNR usiluje, bude v úplném souladu s vojenskými požadavky Moskvy a nebude v ničem křížit politickou spolupráci Spojenců.

Ripka.

AMZV Praha. Depeše odeslané. 1944, čís. 2767 (Mos. 334). Nešifrovaný záznam(?) odeslané depeše. Strojopisný přepis. — Zđ. Fierlinger, „Ve službách ČSR“, II, Praha 1948, s. 362.

1944, október 23. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku čs. veľvyslanectvu v Moskve s informáciami o rokovaníach vo veci zahraničnej pomoci bojujúcemu Slovensku.

Tajné.

Se zřetelem na nynější velmi vážnou situaci vojenskou našich na Slovensku, žádal jsem dnes znovu jménem vlády Lebeděva o další neodkladnou pomoc, podrobně vysvětluje, že Němcům jde o zlikvidování slovenského povstání jak z důvodů politických, tak ovšem i vojenských (velmi jim záleží na tom, aby se zmocnili příčné železnice, která prochází osvobozeným slovenským územím a která je pro Němce velmi důležitá). Beneš zítra o to bude žádat zvláštním apelem

prostřednictvím Lebeděva. Prosím, abys i Ty tlumočil tuto žádost pana presidenta a vlády sovětské vládě. V plné dohodě se zástupci SNR prosíme též Američany a Angličany o poslání zbraní a vojenského materiálu, který mohou poslat z Itálie na Slovensko a který mají připraven pro protinacistické hnutí kdekoli v Evropě. Američané a Angličané nespojují zaslání takovéto pomoci se žádnými podmínkami. Záleží jim ovšem na tom, aby Sověty neměly námitek. Protože situace na Slovensku je velmi vážná, je naší povinností, abychom znovu sovětského spojence, i druhé spojence naléhavě prosili o další pomoc. Lebeděv přijal moji prosbu a vysvětlení s upřímným pochopením a sám hned slíbil, že ještě dnes bude svou vládu informovat.

Pro Tebe: Rozhovory se slovenskými delegáty probíhají velmi přátelsky a úspěšně.

Ripka.

AMZV Praha. Depeše odeslané, 1944, čís. 2769 (Mos. 335). Nešifrovaný záznam(?) odoslanej depeše. Strojopisný priepis.

485

1944. október 24. Praha. — Zpráva úradu vojenského splnomocnenca pri nemeckom štátnom ministrovi pre Čechy a Moravu a veliteľa vojenského okruhu Čechy a Morava K. H. Frankovi s večerným situačným hlásením nemeckého veliteľa na Slovensku z 23. 10. 1944.

Tajné!

Vec: Situácia na Slovensku.

Večerné hlásenie nemeckého veliteľa na Slovensku z 23. 10. 1944.

1. Situácia nepriateľa:

Pri Podkriváni (25 km východojuhových. od Zvolena) na ceste Zvolen—Lučenec sa nepriateľ bráni v dobre vybudovaných bunkroch a poľných pozíciách (býv. česká línia bunkrov), za podpory delostreleckého oddielu, umiestneného v priestore Detva (5 km severozáp. od Podkriváňa). V tomto priestore sú časté hlbkové lety.

V bojovej skupine Schill a divízii Tatra situácia bez zmeny.

Pri Bielom Potoku (južne od Ružomberka) a pri Necpaloch (12 km juhovýchodne od Turč. Sv. Martina) je odpor mimoriadne húževnatý, podporovaný delostrelectvom, mínometmi a protitankovým delostrelectvom.

Situácia bánd: V priestore Žilina sa stupňuje činnosť bánd. Ruský partizánsky veliteľ plukovník Popov sa pokúša propagandou všemožne rozkladať mužstvo SS divízie granátnikov (Halič č. 1), doteraz máme 50 prebehľíkov.

2. Vlastná situácia:

18. SS divízia panc. granátníkov dnes dobyla Kokavu (15 km juhozápadne od Tisovca) a Klenovec a napriek silnému odporu nepriateľa prelomila líniu bunkrov a poľných postavení pri Podkriváni, dobyla Podkriváň a útokom vzala vrchy na severe.

Pri skupine Schill a divízii Tatra čulá prieskumná činnosť a bojové zrážky.

Útočná brigáda Dirlewanger zlomila tvrdý odpor nepriateľa južne od Bieleho Potoka a dobyla dôležité vrchy v jeho okolí. Bojová skupina, ktorá postupovala z Necpál vo veľmi ťažkých terénnych podmienkach a za zlého počasia, sa len